

САОПШТЕЊЕ

FIRST RELEASE

Молимо кориснике да приликом употребе података обавезно наведу извор
Users are kindly requested to mention the data source

ГОДИНА/ YEAR I

САРАЈЕВО, 04.01.2018.

БРОЈ/ NUMBER II

ЕКОНОМСКИ РАЧУНИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

ENVIRONMENTAL ECONOMIC ACCOUNTS

ДОМАЋА ПОТРОШЊА МАТЕРИЈАЛА, 2015-2016

Domestic material consumption DMC, 2015-2016

Домаћа потрошња материјала (ДПМ) у Босни и Херцеговини биљежи благи пораст у 2015. и 2016. години. Домаћа потрошња материјала у 2016. години је износила 40 853 609 тона, што је за 13,3% више у односу на претходну годину.

Domestic material consumption (DMC) in Bosnia and Herzegovina recorded a slight increase in 2015 and 2016. Domestic material consumption in 2016 was 40 853 609 tones, which was by 13.3% more than in previous year.

Домаће вађење материјала (ДВМ) у 2016. години је износило 34 404 186 тона и биљежи раст од 13,7 % у односу на претходну годину. Посматрано према категоријама материјалних ресурса, највеће учешће у домаћем вађењу материјала имала су фосилна горива (36,1%) и неметали (31%), слиједи биомаса (26,2%) и руде метала (6,7%).

Domestic extraction of materials (DME) in 2016 amounted to 34 404 186 tons, with growth of 13.7% compared to the previous year. Broken down by category of material resources, the largest share in the domestic extraction of material are fossil fuels (36.1%) and non-metals (31%), followed by biomass (26.2%) and metal ores (6.7%).

Физички трговински биланс у 2016. години је износио 3 449 080 тона, што је за 9,2% више него у претходној години.

The physical trade balance in 2016 amounted to 3 449 080 tons, which is 9.2% more than in the previous year.

У 2016. години увоз робе износио је 9 786 555 тона и биљежи раст од 6,7% у односу на претходну годину. Највеће учешће је забиљежено за фосилна горива (40,1%), слиједи биомаса (27,8%), неметали (16,5%), руде метала (10,7%), и остало (4,9 %).

In 2016, the import of goods amounted to 9 786 555 tons and recorded a growth of 6.7% in relation to the previous year. The largest share was recorded for fossil fuels (40.1%), followed by biomass (27.8%), non-metals (16.5%), metal ores (10.7%) and other (4.9%).

Извоз робе у 2016. години биљежи раст од 5,4% у односу на претходну годину. Неметали су имали највеће учешће у укупном извозу (28,6%), затим слиједи руде метала (22,6%), биомаса (21,4), фосилна горива (18,7 %) и остало (8,7).

Exports of goods recorded growth by 5.4% compared to the previous year. Non-metals had the largest share in total exports (28.6%), followed by metal ores (22.6%), biomass (21.4%), fossil fuels (18.7%) and other (8.7%).

Табела 1. Домаће вађење материјала, увоз и извоз за главне категорије материјала (тона), 2015-2016

Table 1: Domestic material extraction, import and export for the major categories of materials (tons), 2015-2016

		Домаћи екстраховани ресурси/Domestic extracted resources	Увоз/Import	Извоз/Export
Укупно/ Total	2015	32 898 748	9 168 789	6 010 928
	2016	37 404 186	9 786 555	6 337 475
Биомаса/ Biomass	2015	7 710 832	2 550 491	1 236 848
	2016	9 800 764	2 717 857	1 354 373
Руде метала/ Metal ores	2015	2 934 521	1 083 722	1 513 016
	2016	2 517 087	1 050 603	1 430 398
Неметали/ Non-metals	2015	10 141 565	1 349 780	1 786 715
	2016	11 598 188	1 616 813	1 815 732
Фосилна горива/ Fossil fuels	2015	12 111 830	3 704 378	1 005 976
	2016	13 488 147	3 925 543	1 183 857
Отпад/ Waste	2015	-	16 025	285
	2016	-	9 493	156
Остало/ Other	2015	-	464 393	468 088
	2016	-	466 246	552 959

Табела 2. Индикатори материјалних токова (у тонама), 2015-2016

Table 2: Material flow indicators in (tons), 2015-2016

		Домаћа потрошња материјала/ Domestic material consumption	Физички трговински биланс/ Physical trade balance	Директни материјални инпут/ Direct material input
Укупно/ Total	2015	36 056 609	3 157 861	42 067 537
	2016	40 853 266	3 449 080	47 190 741
Биомаса/ Biomass	2015	9 024 475	1 313 643	10 261 323
	2016	11 164 248	1 363 484	12 518 621
Руде метала/ Metal ores	2015	2 505 227	-429 294	4 018 243
	2016	2 137 292	-379 795	3 567 690
Неметали/ Non-metals	2015	9 704 630	-436 935	11 491 345
	2016	11 399 269	-198 919	13 215 001
Фосилна горива/ Fossil fuels	2015	14 810 232	2 698 402	15 816 208
	2016	16 229 833	2 741 686	17 413 690
Отпад/ Waste	2015	15 740	15 740	16 025
	2016	9 337	9 337	9 493
Остало/ Other	2015	- 3 695	-3 695	464 393
	2016	-86 713	- 86 713	466 246

Слика 1. Увоз, извоз, домаћа експлоатација и потрошња материјала

Graph 1: Export, import, domestic material extraction, material consumption

8

МЕТОДОЛОГИЈА

За одређивање Домаће потрошње материјала - ДПМ примјењује се методологија за Економске рачуне материјалних токова (Economy-wide material flow accounts EW-MFA), у складу са Регулацивом (ЕУ) бр. 691/2011 Европског парламента и Савјета о европским економским рачунима животне средине, посебно Annex III Регулациве - Модул за EW MFA.

Домаћа потрошња материјала - DPM је укупна количина материјалних ресурса искориштених у националној економији. ДПМ мјери годишњу количину извађених и акумулираних сировина које су употребљене у националној економији, увећану за разлику физичког увоза и физичког извоза робе. С обзиром да ће акумулирани материјали (залихе) једном бити претворени у емисије и отпад, вриједност ДМЦ такође указује и на потенцијална оптерећења на животну средину у процесу експлоатације или прераде сировина.

Економски рачуни протока материјала биљеже протоке природних инпута (домаће вађење материјала) и производа (увоз, извоз), с помоћу детаљне подјеле за одређене категорије материјала. Методологија економских рачуна материјалних токова укључује компилацију укупних материјалних инпута у националну економију, промјену материјалних залиха у економији и оутпут материјала за друге економије или за животну средину. EW-MFA покрива све чврсте, гасовите и течне материјале, осим воде и зрака. Вода која се налази у производима је укључена. EW-MFA укључује сљедеће категорије материјала:

- Биомаса и производи од биомасе;
- Металне руде и концентрати, сирове и обрађене;
- Неметални минерали, сирови и обрађени;
- Нафтни ресурси, сирови и обрађени;
- Други производи
- Извезени отпад за финални третман и одлагање

Три су главне компоненте Домаће потрошње материјала (DPM):

- домаће вађење сировина
- укупни увоз;
- укупни извоз.

DPM се добива сабирањем годишње количине домаће експлоатације материјала и увоза материјала, али без материјала који су извезени (укључујући и материјале који су уграђени у производе који се извозе).

$$DPM = DVM + \text{увоз} - \text{извоз}$$

METHODOLOGY

Domestic material consumption - DMC applies the methodology Economy-wide material flow accounts EW-MFA, in accordance with Regulation (EU) no. 691/2011 of the European Parliament and the Council on European environmental economic accounts, particularly Annex III Regulation - Module for EW-MFA.

Domestic material consumption is the total amount of material resources utilized in the national economy. DMC measure annual volume extracted and accumulated raw materials that are used in the national economy, plus the difference of physical import and export of physical goods. Considering that the accumulated materials (stocks) once be converted into emissions and waste, the value of DMC also points to the potential burden on the environment in the process of exploitation and processing of raw materials.

Economic material flow accounts record flows of natural inputs (domestic extraction of materials) and products (imports and exports), by means of detailed division for certain categories of material. The methodology of economic accounts of material flows includes a compilation of the total material inputs into national economies, changing the material reserves in the economy and output material for other economies or to the environment.

EW-MFA covers all solid, gaseous and liquid materials, except water and air. Water that is in the products is included. EW-MFA includes the following categories of materials:

- Biomass and produced from biomass;

- *Metal ores and concentrates, raw and processed;*
- *The non-metallic minerals, raw and processed;*
- *Petroleum resources, raw and processed;*
- *Other products*
- *Exported waste for final treatment and disposal*

There are three main components of domestic material consumption:

- *the domestic extraction of raw materials*
- *the total imports;*
- *the total exports.*

DMC is derived by adding the annual amount of extraction of domestic raw materials and import materials (constituting domestic input materials, ie. the use of materials in the economy), of which detract export materials.

DMC = DME + import - export

Издаје и штампа Агенција за статистику Босне и Херцеговине, 71000 Сарајево, Зелених беретки 26
Published and printed by the Agency for Statistics of the Bosnia and Herzegovina, 71000 Sarajevo, Zelenih beretki 26

Телефон/Phone: +387 (33) 911 911 · Телефакс/Telefax: +387 (33) 220 622

Електронска пошта/E-mail : bhas@bhas.ba · Интернетска страница/Web site: <http://www.bhas.ba>

Одговара: мр Велимир Јукић, Директор
Person responsible: MSc. Velimir Jukić, Director

Саопштење припремили: мр Шевала Корајчевић, Тамара Шупић

Prepared by: MSc. Ševala Korajčević, Tamara Šupić

Подаци из овог саопштења објављују се и на интернету
First Release data are also published on the Internet
